

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет інформаційних технологій та управління

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

“СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ, ФІНАНСІВ ТА УПРАВЛІННЯ:
НОВІ МОЖЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ”

10 листопада 2021 р.

Київ – 2021

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Факультету інформаційних технологій та управління
Київського університету імені Бориса Грінченка
протокол № 10 від 17.11.2021 року*

Рецензенти:

Ільїч Л.М., д.е.н, доцент, завідувач кафедри управління;
Сосновська О.О., д.е.н, доцент, завідувач кафедри фінансів та економіки;
Краус Н.М., д.е.н, доцент, професор кафедри фінансів та економіки;
Рамський А.Ю., д.е.н, професор, професор кафедри фінансів та економіки;
Краус К.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри управління.

Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 10 листопада 2021 р.. – К. : КУБГ, 2021. – 403 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю розкривають сутність фінансової системи та інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації; описують актуальні проблеми управління на різних рівнях економічної агрегації; пропонують шляхи вирішення проблем економіки у контексті віртуальної реальності в муніципальному, регіональному та державному аспектах; окреслюють сучасні форми і методи підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для органів управління, суб'єктів господарювання.

Висловлені авторами думки та пропозиції можуть не збігатися із точкою зору рецензентів. Відповідальність за добір і викладення матеріалів, достовірність інформації, точність назв, статистичних даних, прізвищ та цитат несуть автори. Матеріали опубліковані в авторській редакції.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Пестовська З.С. Застосування технології блокчейн в державному управлінні та фінансовій сфері	13
Матюха М.М. Оцінка інвестицій в інформаційні системи управління бізнес-процесами	16
Шевцова О.Й., Астатурян К.В. Удосконалення системи фінансової безпеки кредитної діяльності АТ “ОТП БАНК”	19
Казак О.О. Сучасні аспекти управління інвестиційною безпекою підприємств	21
Беляк А.О. Вплив цифрової трансформації на сферу гостинності	25
Батова Я.В. Діагностика сучасного стану фінансового забезпечення освітніх послуг в Україні	27
Яковлева-Мельник Н.Г. Готельно-ресторанний бізнес як інструмент залучення іноземних інвестицій	30
Азаренков Г.Ф. Вплив цифрових технологій на обліково-аналітичні процеси підприємства	32
Бондаренко Ю.Г., Васильків О.В. Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємств в умовах цифрової трансформації	36
Дем'янишин В.Г. Стратегічні напрями розвитку фінансової системи України в умовах реформування управління державними фінансами	38
Файвішенко Д.С. Інформаційні технології маркетингових комунікацій: умови цифрової трансформації	41
Кендюхов О.В. Податкові перспективи в умовах цифровізації фінансової системи	44

Кізима Т.О. Сучасні тренди розвитку фінансової системи України у контексті загальносвітових тенденцій	47
Kovalchuk N. Use of modern information systems and computerization in the activities of local governments	51
Лісняк О.О., Наконечний Д.С., Міщенко Д.А. Ціноутворення на інноваційну продукцію	53
Маніло А.О., Радченко Н.Г. Сучасний ринок банківських послуг в Україні	56
Nechyporenko T., Musiatovska L. Financial technologies in the conditions of digital transformation	57
Поздєєва К.В. Динаміка обсягів бюджетного фінансування закладів загальної середньої освіти міста Києва	61
Сирцова В.А. Сучасний стан дефіциту державного бюджету та напрями його зменшення в Україні	63
Bezverkhyy K., Lapada Y. Development of digital audit in the countries of the European Union	68
Тугова А.С. Фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку країни	71
Васечко Л.І. Перспективи удосконалення механізму управління кредитними ризиками	75
Голинський Ю.О., Віхоть О.С. Митні технології у контексті запровадження реформ митної справи в Україні	80
Ярославська М.І. Державний борг та методи управління ним	84
Мельник А.О., Заяць В.В. Цілі та завдання експортно-кредитного агентства України	87
Куриляк О.М. Етапи формування екосистеми антисипативного маркетингу на ринку автотранспортних засобів	90

Жерліцин Д.М. Динаміка цін на віртуальні фінансові активи в контексті розвитку світової економіки	92
Свердан М.М. Альтернативи модифікації податку на багатство в сучасних умовах	95
Гаража О.П. Фінансові джерела місцевих бюджетів територіальних громад в умовах фіскальної децентралізації України	97
Карпич А.Ю., Галушка В.В. Потенціал гендерно орієнтованого бюджетування для розвитку професійного жіночого футболу в Україні: чи є перспективи?	102
СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ЕКОНОМІЧНОЇ АГРЕГАЦІЇ	
Карпенко Є.А., Даніленко А.В. Суть та класифікація маркетингових витрат для цілей обліку та управління	106
Кулініч О.А., Басманов С.Д. Циркулярна економіка як інноваційна сходинка розвитку світу	108
Serkutan T. Comprehensive assessment of the effectiveness of the marketing information management system at an industrial enterprise: a practical aspect	111
Бурлаченко М.М. Особливості страхування від нещасних випадків в Україні	114
Власюк С.А., Коцуренко Ю.В. Особливості фінансово-кредитного забезпечення аграрного сектору в сучасних умовах	117
Карпенко Є.А., Лоза А.В. Напрями удосконалення облікового забезпечення управління виробничими запасами	120
Литвишко Л.О., Компанець К.А. Система мотивації праці управлінського персоналу	122
Медведєва К.Д. Вплив цифрових технологій на брендинг	125

Федосєєва Г.О., Кулініч О.А.	
Транснаціоналізація сучасної світової економіки: тенденції та перспективи	129
Shlapak N.	
Current problems of marketing implementation in the management system of Ukrainian industrial enterprises	132
Богуцький С.В.	
Проектний підхід як сучасна технологія публічного управління: особливості та переваги запровадження на рівні об'єднаних територіальних громад	135
Міщенко Д.А., Боровльова А.О., Юдіна А.Р.	
Ціноутворення на інноваційну продукцію	137
Чернов С.В.	
Актуальність запровадження концепції “project management” у сучасному публічному управлінні в Україні	140
Дімітрієв Д.В.	
Роль кадрової політики підприємства в сучасних умовах господарювання	142
Домбровський І.В.	
Тенденції розвитку малого підприємництва в Україні в умовах пандемії COVID-19	145
Горбатенко О.А.	
Аналіз перспектив залучення прямих зарубіжних інвестицій в Україну	148
Міщенко Д.А., Горяня А.К.	
Демпінг як інструмент конкурентної боротьби в умовах глобалізації	151
Грицасенко Г.І., Грицасенко І.М.	
Бізнес-проектування аграрного виробництва	153
Карпенко Н.О.	
Застосування технології ощадливого виробництва в діяльності агропідприємств	156
Бондаревська К.В., Хамула Д.Д.	
Соціальні ризики в умовах COVID-19 та шляхи їх подолання	159
Грицасенко Г.І., Грицасенко М.І.	
Інвестування в екологічні проекти аграрного виробництва	162
Климчук О.В.	
Державне та регіональне управління в контексті економіко-енергетичної безпеки України	165

Кравцов М.О. Проблеми забезпечення доступу громадян до публічної інформації в Україні	168
Грицаєнко І.М., Грицаєнко Г.І. Екологічне обґрунтування проєктів технічного оснащення АПК	171
Кіпень В.В., Грицина Л.А. Методологія державного управління: специфіка та проблеми	174
Леонтенко О.М., Ільєнко А.В., Борко О.О. Соціальна відповідальність в оплаті праці персоналу	176
Грицаєнко М.І. HR-бренд роботодавця як чинник впливу на соціальний капітал підприємства	180
Левицький В.В. Формування системи підтримки і ухвалення управлінських рішень на засадах інтегрованого підходу	183
Момот В.Є., Литвиненко О.М. Особливості поведінки співробітників підприємства в процесі діагностики корпоративної культури	185
Порфіренко В.І., Олексієнко О.О. Віддалена робота в сучасних реаліях: особливості, переваги та завдання	189
Пілько А.Д. Значимість врахування соціальної напруженості в інвестиційній діяльності	192
Pryshliak N., Prysyzhna O. Features of formation strategy of biofuels production	196
Радченко О.О. Аналіз виконання указу Президента України щодо першочергових заходів нейтралізації загроз національній безпеці в екологічній сфері	199
Рябець К.А. Сутнісний підхід до державного управління в галузі екології	203
Шершеньова А.В., Матросова Л.М. Формування стратегії розвитку в сучасних умовах на прикладі ІТ-компанії	205
Штепа О.В., Дмитренко Т.Р. Життєвий цикл проєкту в рамках методології управління проєктами	209

Токарчук Д.М., Торбахевич Г.М.	
Теоретичні підходи до трактування категорій “енергетична безпека” та “енергетична незалежність”	212
Udovenko E., Golovko O.	
Organization of enterprise planning system in the conditions of crisis management	215
Вараксіна О.В., Прусова М.О.	
Урахування факторів невизначеності в управлінні підприємством та засоби її зниження	217
Vlasova V., Golovko O.	
Management of profitability of the enterprise	219
Волкова О.Г.	
Місцеві бюджети в умовах фінансової децентралізації: Україна та країни ОЕСР	223
Яременко Н.О.	
Розвиток малого підприємництва на Вінниччині: сучасний стан та перспективи	228
Єдинак В.Ю., Єдинак Т.С., Ковтун Н.С.	
Особливості функціонування державної митної служби України як єдиної юридичної особи: управлінські аспекти	231
Євченко В.В.	
Соціальний менеджмент в сучасних реаліях	233
Звонар В.П.	
Визначення рівня і шляхів стимулювання громадської активності у місцевих громадах на основі даних державних реєстрів	236
Ковшун Н.Е., Синков В.В.	
Інноваційність бізнес-процесів як фактор забезпечення фінансового успіху підприємства	240
Войналович І.А.	
Соціальні інновації як інструмент удосконалення системи соціального забезпечення	243
Костриченко В.М., Шандалюк І.О.	
Методичні аспекти оцінювання маркетингової стійкості торговельного підприємства	245
Снопенко Г.В.	
Управління персоналом в адаптивних організаціях: роль сучасного HR-менеджера	248

Дубич К.В.	
Сучасні проблеми публічного управління економікою в період соціально-економічної кризи	251
Шевченко Л.В.	
Культурна дипломатія XXI століття	257
Карпич А.Ю., Галушка В.В.	
Потенціал гендерно орієнтованого бюджетування для розвитку професійного жіночого футболу в Україні: чи є перспективи?	260
Квасова В.М.	
Використання принципів корпоративної соціальної відповідальності в сучасній системі публічного управління України	263
Yanina L.	
E-commerce and social media marketing as modern aspects of economy in context of virtual reality	266
СЕКЦІЯ 3. ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ: МУНІЦИПАЛЬНИЙ, РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА ДЕРЖАВНИЙ АСПЕКТИ	
Биковець В.М.	
Бізнес-асоціації в системі підтримки і розвитку малого підприємництва в Україні	269
Краус Н.М.	
Цифрові двійники в промисловому інноваційному виробництві: економічні ефекти та техніко-технологічна оптимізація	271
Hussein N.N.	
The Lebanese pound crash and its impact on Lebanese economy	273
Мокринська З.В., Лесько М.О.	
Облік нематеріальних активів: проблемні аспекти	274
Присяжнюк А.Ю.	
Трансформація внутрішньої торгівлі: інституційний аспект	276
Рамський А.Ю.	
Державна підтримка рівня життя населення в умовах нових глобальних викликів в країнах ЄС та Україні	279
Ушенко Н.В.	
Людиноцентрований вектор розвитку територіальних громад	283

Левченко О.М., Андрощук І.О. Розвиток розумних міст: зарубіжний досвід та його актуальність для впровадження в Україні	285
Хомич В.О., Сухорукова А.Л. Проблеми впровадження інформаційних технологій в регіонах	291
Краснокутська Н.С., Коптева Г.М. Віртуальні активи як об'єкт оцінки	293
Лойко В.В. Вплив урбанізації на рівень життя населення	296
Маляр С.А. Динаміка змін стану житлового фонду міста Києва під впливом урбанізаційних процесів	298
Меджибовська Н.С. Досвід впровадження спрощених закупівель: перші уроки	300
Руденко В.С. Громадський бюджет, як фактор соціальної безпеки міста Києва: сучасний стан та проблеми функціонування	303
Щербак Д.О. Регіональний аспект віртуалізації економічної діяльності	306
Сосновська О.О. Конкурентні переваги страхового бізнесу в контексті цифрових трансформацій	309
Сухорукова А.Л. Впровадження інформаційних технологій в регіонах: проблеми та перспективи	316
Цапенко О.А. Застосування токенизації в модернізації національної економіки	319
Вакофян В.Г. Сучасні напрями удосконалення та розвитку екосистеми стартапів України	321
Кузьменко Г.І. Формування критеріїв й оціночних показників інформації про податковий потенціал суб'єкта в системі управління та використання підходів міжнародних рейтингів	324
Шалімова Н.С. Взаємозв'язок впливу аудиту як інструменту забезпечення довірчих відносин та "розриву в очікуваннях"	327

Віровець Д.В., Обушний С.М.	
Оракул як інструмент постачання даних для децентралізованих автономних організацій	330
Ященко М.С.	
Контент-маркетинг на підприємствах торгівлі	335
Євтушевська О.В.	
Цифровізація економіки України: проблеми та наслідки	338
Запірченко Л.Д., Збаржевецька А.А.	
Економічна ефективність виробництва продукції молочного скотарства	342
Жукова Ю.М.	
Розвиток містоцентричної економічної моделі трансформації світової економіки	345
Корець К.А.	
Перспективи легалізації віртуальних активів в Україні	347
Чалухіді Г.О.	
Цифровізація державних послуг	349
СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ ДЛЯ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ, СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	
Кожем'якіна С.М.	
Вдосконалення професійної підготовки державних службовців органів місцевого самоврядування	354
Краус К.М.	
Мотиваційні інструменти підвищення кваліфікації персоналу підприємства	356
Панченко А.Г., Акіліна О.В.	
Державно-громадське партнерство у сфері освіти	360
Боднар О.Б., Бичок А.В.	
Формування перекладацького чуття як важливого компонента професійного перекладача	363
Дейнеко Л.В., Шелудько Е.І., Завгородня М.Ю.	
Особливості форсайт-прогнозування процесу кадрового забезпечення промисловості України в умовах нових викликів	366
Карімов Г.І., Карімов І.К.	
Впровадження індивідуалізації навчального процесу та індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти в галузі управління	369

Косевич К.В., Сухорукова А.Л.	
Сучасні методи підвищення кваліфікації кадрів для органів управління, суб'єктів господарювання	372
Лопушинська О.В., Смірнова К.О.	
Інноваційний підхід в управлінні закладами вищої освіти України	375
Немченко Т.Б., Немченко Т.А.	
Загрози формування кадрової безпеки в Україні	377
Вараксіна О.В., Гнаток Є.М.	
Особливості статусної мотивації посадових осіб органу місцевого самоврядування в Україні	380
Ільч Л.М., Яковенко І.В.	
Організаційні підходи до розвитку освіти дорослих	383
Решетняк О.І.	
Сценарії підготовки кадрів вищої кваліфікації в контексті сучасних викликів	387
Штепа О.В., Івашкевич А.А.	
Розвиток можливостей людського капіталу як виклик сучасного світу в умовах пандемії	392
Сензерліхт М.В.	
Теоретичні засади дослідження транзиту молоді на ринку праці	394
Сухова К.К.	
Актуальні проблеми публічного управління з підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад, як суб'єктів господарювання	399

та право. 2020. №4(43). С.26-45. DOI: 10.31359/2411-5584-2020-43-4-26.

2. Финкельштейн Г., Колосницына М. Какой HR способствует адаптивности организации. *HRTimes*. 2021. №38. URL: <https://www.ecopsy.ru/insights/kakoy-hr-sposobstvuet-adaptivnosti-organizatsii/>

Дубич Клавдія Василівна,
д.н. з держ. управл., професорка,
професорка кафедри управління
охороною здоров'я та адміністрування
Національний університет
охорони здоров'я України

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ В ПЕРІОД СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Сучасний стан українського суспільства викликає занепокоєння не тільки в органів публічного управління, а й світової спільноти. Україна географічно будучи центром Європи, маючи колосальний природний та людський потенціал опинилась за рейтингами бідності, індексом якості смерті та інших показників серед країн третього світу. З кожним роком вона все нижче опускається не тільки в міжнародних статистиках, а й в очах власного народу, якій ніяк не може усвідомити, чому він так живе.

Звичайно, можна багато чого списати на безкінечні кризи які штормовими хвилями накривали соціально-економічний розвиток України. Але на думку автора, тут є питання на які необхідно дати науково-обґрунтовані відповіді та вести пошук формули вирішення в найближчий час органам публічної влади. Над вирішенням проблем бідності українського народу не покладаючи рук повинні працювати Президент, Уряд, Верховна Рада, науковці та представники бізнесу. Причому хочеться наголосити, що необхідно брати до уваги всі пропозиції науковців, щодо вирішення проблем бідності, а не вибірково, з коментарями, що ми до цього повернемося, а зараз це не на часі. Такою вибірковістю ми загнали ситуацію в "глухий кут". Більшість зuboжілого українського суспільства знаходиться в латентному конфлікті до публічної влади, олігархів, силових структур, які захищають, можновладців та багатих, тільки не його [7].

Походження бідності українського народу, як проблеми публічного управління можна віднести до 1990 років, коли в часи незалежності ми розірвали соціально-економічні відносини з більшістю республік

колишнього Радянського Союзу, куди входила і Україна, почали економічну діяльність не з української грошової одиниці, а “фантків”, що називались купонами. Але повернемося до бідності і що це за явище. Є багато його тлумачень, але головне це те, що бідні – ті люди, які мимоволі (не за власним бажанням) позбавлені доступного житла, їжі, одягу, медичного й соціального обслуговування, освіти. Бідність по-українськи означає відсутність можливостей для громадянської участі в житті суспільства, годувати сім’ю, достатнього заробітку, реалізації гарантованих Конституцією прав і свобод на працю, освіту, медичне обслуговування, соціальний захист, що призводить до маргіналізації, “соціального виключення” і деградації [7].

Теоретико-методологічні підходи до розуміння бідності, її економічних, соціальних політичних, правових, демографічних факторів автором проаналізовано праці провідних міжнародних науковців Чарльза Бута, Джона Хобсона, Фрідріха Енгельса, Мілома Джона, Спенсера Херберта та ін. Серед вітчизняних науковців нами досліджені наукові джерела таких авторів як, Г.Дмитренко, Л.Карпенко, М.Кравченко, Е.Лібанової, Н.Олейник та ін..

Спробуємо розібратись в чому причина бідності українців. Урбанізація українського населення поставила його в пряму залежність від роботи та вартості праці, за яку вони отримують заробітну плату. На сьогодні з тим рівнем безробіття та тінізацією ринку праці пересічний українець не може знайти роботу з оплатою, яка дозволяла б йому утримувати сім’ю, житло та забезпечувати необхідними послугами. І знову ми повертаємось, до вертикальних та горизонтальних органів публічного управління, які повинні були контролювати ринок праці, створювати робочі місця та забезпечувати рівень оплати праці, який би дозволяв працюючій людині на достатньому рівні забезпечувати не тільки себе, а й свою сім’ю. Станом на сьогодні за різними статистичними даними в тіньовій економіці знаходиться понад 50% річного бюджету України.

Тіньова зайнятість напряму пов’язана з тіньовою (неформальною економікою), під якою розуміють вид економічної діяльності, спрямованої на нелегальне отримання доходів, ухилення від державного, недержавного контролю та сплати податків. Розрізняють підпільну економіку, фіктивну економіку, кримінальну економіку [2, с. 447], в яких домінує тіньовий формат зайнятості. Тінізація ринку праці та зайнятості населення України – це протиправна діяльність, пов’язана з неофіційним працевлаштуванням (використанням праці найманих працівників без укладання трудових договорів і угод, виплата зарплати «в конвертах», ухилення від сплати податків,

соціальних внесків, неоплачувані наднормові робочі години, лікарняні, відпустки, порушення інших вимог трудового законодавства, що призводять до травматизму і навіть летальних випадків).

Триваюча в Україні економічна депресія, що супроводжується втратою робочих місць, економічним занепадом багатьох населених пунктів, які перетворюються в депресивні території, відсутність реальних можливостей офіційно працювати на гідно оплачуваній роботі спонукає значну частину економічно активного населення країни до вимушеної масової трудової міграції, як внутрішньої, так і зовнішньої. Поселення мігрантів стають, як правило, анклавними тіншовими ринками праці та зайнятості – за кордоном українцям доводиться працювати здебільше на нелегальній роботі. В цьому зацікавлені, як працівники, так і роботодавці, оскільки вони можуть приховати свої прибутки та уникнути контролю з боку державних служб. За різними оцінками масштаби трудових міграцій в Україні становлять 1-5 млн. осіб, які віддають перевагу працювати в Польщі, Чехії, Італії, Португалії, Греції та в інших країнах ЄС [1].

З іншого боку, зовнішня трудова міграція призводить до втрати трудового потенціалу суспільства та деградації робочої сили. Соціологічні опитування свідчать, що інтеграція України до ЄС призведе до зростання еміграції з країни [6]. Оскільки за рівнем життя Україна значно поступається країнам ЄС, які до того ж стимулюють прибуття якісної та кваліфікованої робочої сили з-за кордону, необхідної для розвитку їх економік, еміграційні втрати населення України цілком прогнозовані.

Тінізація ринку праці в Україні не виникла сама собою, є фактори які безпосередньо впливають на цей процес. Автором визначено основні фактори, які зумовлюють тінізацію ринку праці та забезпечують всім учасникам уникати відповідальності та покарання за протиправні дії. Розглянемо фактори, оцінимо їх вплив на тінізацію ринку праці та зайнятості населення в Україні, визначимо та проаналізуємо проблеми їх виникнення [5].

Політичний фактор в значній мірі впливає на тінізацію ринку праці та зайнятості населення. Це пояснюється тим, що політики є суб'єктами розроблення, ухвалення державної політики на ринку праці та зайнятості населення в Україні, відповідних державних програм, заходів, обсягів їх фінансування, а також здійснення належного контролю за їх виконанням. А відтак, політичне середовище країни, адекватне розуміння політичними лідерами проблем ринку праці та зайнятості населення, співробітництво представників держави, громадськості та підприємництва щодо їх вирішення є ключовими

чинниками детінізації ринку праці та зайнятості населення. Наявність політичної волі, підтримки та політична стабільність позитивно впливають на розвиток вітчизняного ринку праці та зайнятості населення. Можна констатувати, що рівень політичної волі щодо детінізації ринку праці та зайнятості населення в Україні є низьким. Однією з причин слабкості політичної волі ефективно протидіяти тіншовим економічним відносинам на вітчизняному ринку праці є корупція, яка є одночасно і передумовою, і наслідком існування в державі тіншової економіки.

У 2020 р. у рейтинговій таблиці корупції Україна зайняла 113 місце з 180 досліджуваних країн, маючи гіршу оцінку порівняно з Єгиптом, Непалом, Сьєрра-Леоне та Замбією іншими країнами світу.

Найбільш загрозливою формою корупції на ринку праці та зайнятості населення в Україні є політична корупція, яка зумовлена конфліктом інтересів – протиріччями між особистою зацікавленістю чиновників на державній службі і реалізацією законних права та інтересів громадян на ринку праці. Політична корупція на ринку праці проявляється через зловживання посадовими особами держави політичною владою з метою отримання ними благ у приватних цілях. Політична корупція підпорядковує державну владу приватним, корпоративним інтересам корумпованих олігархічних кланів, злочинних угруповань, унаслідок чого знижується ефективність політики детінізації ринку праці і зайнятості. Де-факто, в Україні наразі відсутні реальні механізми відповідальності політиків за корупційні діяння, невиконання задекларованих ними передвиборчих програм, а державних чиновників за невиконання або неналежне виконання затверджених державних стратегій, програмних документів, що призводить до формалізму, бюрократизму та імітації їх виконання.

Прояви політичної корупції в поєднанні з бюрократизмом, хабарництвом є “раковою пухлиною” ринку праці та зайнятості, які призводять до викривлення, спотворення умов його функціонування, поширення на ньому «тіншових» схем економічних відносин, культивування асоціальної культури трудових відносин [5].

Економічний фактор є важливим, оскільки ринок праці та зайнятість населення є невід’ємними складовими системи національної економіки. Ринок праці є економічним механізмом, що забезпечує узгодження ціни й умов праці між роботодавцями і найманими працівниками, сферою працевлаштування, в якій формується попит і пропозиція на робочу силу. На тіншовому ринку праці між економічними агентами культивуються нелегальні трудові відносини, а економічна діяльність здійснюється приховано від органів державної

влади, поза їх контролем, без належного відображення в документах обліку, звітності та офіційній статистиці. Тіньова зайнятість зумовлена намаганням економічних агентів збільшити власні прибутки з порушенням чинного законодавства, зокрема шляхом навмисного їх приховування (ухиляння від сплати податків, внеску на соціальне страхування та ін.) від державних органів. За таких обставин регламентований державою порядок організації і реалізації економічних зв'язків на ринку праці деформується та руйнується [8, с. 2; 3, с. 659-660].

“Каталізатором” започаткування тіньової зайнятості в Україні можна розглядати грубі помилки в приватизації державної власності, допущені керівництвом країни на початку 1990-х років у ході здійсненні економічних реформ переходу країни до ринкових відносин. Ці помилки призвели до цілої низки взаємопов'язаних між собою негативних наслідків, а саме [Error! Reference source not found., с. 86]: приватизація → банкрутство або реструктуризація військово-промислового комплексу (ВПК), інших підприємств → скорочення зайнятості та виникнення безробіття → стан вимушеного позбавлення працівників на будь-які форми зайнятості → бурхливий розвиток “човникового бізнесу” та “речових ринків” у містах → поширення тіньової зайнятості.

Соціально-демографічний фактор безумовно впливає на об'єкт дослідження. З одного боку, тіньовий сектор ринку праці та зайнятості є своєрідним “амортизатором” негативних соціально-економічних наслідків економічних криз: полегшує матеріальне становище малозабезпечених верств населення, зменшуючи тим самим соціальну напругу. З другого боку, тіньова зайнятість спрямована проти людини, оскільки особи, що працюють в тіньовому секторі є нелегалами, а відтак – соціально незахищеними. Такі працівники свідомо позбавляють себе не тільки права на гідно оплачувану працю, але й соціальних гарантій – ні якості робочих місць і безпеки праці, ні відпускних, ні медичного забезпечення, ні лікарняних, ні компенсації в разі травмування на виробництві, а в майбутньому вони не можуть розраховувати на отримання пенсії, оскільки не сплачують внесків до Пенсійного фонду. Тіньовий ринок праці створює негативну мотивацію до праці, деформує її характеристики, руйнує морально-етичні принципи позитивної діяльності людини та є проявом соціальної несправедливості, оскільки на ньому відбувається антисоціальний перерозподіл доходів суспільства на користь привілейованих груп (олігархічних кланів, чиновників), що призводить до зменшення добробуту суспільства в цілому, і це є безпосереднім

чинником бідності українського народу. Крім того, тіньовий сектор є сприятливим середовищем для залучення та обігу нелегальних грошей, втягування частини населення в кримінальні відносини.

Нормативно-правовий фактор є основою для розроблення, реалізації механізмів детінізації ринку праці та зайнятості населення, регулювання і забезпечення ефективного функціонування ринку праці та зайнятості населення. Як відмічалось вище, тіньовий ринок праці та зайнятості – це нелегальний формат трудових відносин, який ініціюється, роботодавцем або працівником з метою несплати податків, ухилення від виконання положень законодавства. Крім того, такий формат зайнятості порушує право людини на працю. Основними недоліками нормативно-правового забезпечення, які зумовлюють тінізацію ринку праці та зайнятості населення є наступні:

недосконалість, застарілість вітчизняного трудового законодавства, недостатність узгодженість відповідних нормативно-правових актів та їх пологость з міжнародними нормативами в сфері зайнятості;

низький рівень ефективності антикорупційного законодавства і державних програм в частині детінізації ринку праці та зайнятості населення, як невід’ємної складової державної антикорупційної політики;

відсутність дієвих нормативно-правових механізмів державного управління забезпечення детінізації ринку праці, дотримання легальних соціально-трудова відносин у сфері зайнятості населення;

громіздка система оподаткування та нестабільність норм права про оподаткування;

надмірне регулювання підприємницької діяльності та правова незахищеність суб’єктів господарювання від зловживань з боку державних контролюючих органів.

Дослідженням встановлено, що негативний, деструктивний вплив вище зазначених факторів поширюється не тільки на ринок праці та зайнятості населення, але й на публічне управління економікою, сферою соціального захисту, демографічного стану і суспільного розвитку України в цілому. Сучасні виклики, які кидає бідність українського населення, тінізація ринку праці та зайнятості в нашій країні є досить серйозними, а завдання, пов’язані з усуненням цього негативного явища потребують невідкладного визначення та вирішення з боку органів публічної влади України.

Список літературних джерел

1. Варналій З.С. Теоретичні засади детінізації економіки України / З.С. Варналій // Вісн. Вінницького політех. ін-ту. – 2014. – № 1 (112). – С.46-53.
2. Економічний енциклопедичний словник : у 2 т. Т. 2 / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2006. – 568 с. 9

3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Т. 1: Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В.М. Князєв, І.В. Розпуненко та ін. К.: НАДУ, 2011. 748 с. 10.

4. Лібанова Е.М. Гнучкість та захищеність на ринку праці. Досвід України: монографія / Е.М. Лібанова, О.В. Макарова. – К.: Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2007. – 495 с. 19.

5. Публічне управління у сфері зайнятості в Україні у контексті євроінтеграції: проблеми, ефективність, інноваційність, результативність: колективна монографія/за наук.ред.д.держ.упр. Р.В.Войтович та К.в.Дубич. Київ, 2020. 480 с.

6. Українці назвали головну перешкоду на шляху розвитку країни. TNS. Kantar Group Company. 2017. URL: <https://tns-ua.com/news/ukrayintsi-nazvali-golovnupershkodu-na-shlyahu-rozvitku-krayini>. 37

7. Deafferentation of international Estimates of Poverty in Ukraine in the Coordinates of Euro Integration Policy of Sustainable Macroeconomic Development/ Lidiia Karpenko, Klavdiia Dubysh, Hennadii Dmytrenko, Nataliia Oliinyk/ Proceedings of the 5 th International Conference on European Integration 2020/ Ostrava: VSB-Technical University of Ostrava, 2020, pp. 379-390 ISBN 978-80-248-4455-8 (print) ISBN 978-80-248-4456-5 (on-line) ISSN 2571-029X. DOI 10.31490/9788024844565.

8. Schneider F. Shadow Economies and Corruption All Over the World: Revised Estimates for 120 Countries. F. Schneider, A. Buehn / Economics: The Open-Access, Open-Assessment E-Journal. 2007. Vol. 1 (July 24). URL: <http://www.economics-ejournal.org/economics/journalarticles/2007-9>. 47

Шевченко Лілія Василівна,
здобувач освіти
Чорноморський національний
університет імені Петра Могили

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

Активне громадянське суспільство України щороку набирає обертів. Якщо буквально нещодавно відсоткова частина зацікавлених громадян в популяризації України як всередині так і за її межами становила 3-4 %, то з 2015 р. зросла вдвічі, та досягає 8-9%. Відсоток новостворених громадських об'єднань, спілок, організацій зростає щодня. Запити суспільства диктують бути на рівні з сучасними світовими трендами. Одним із різновидів сучасних запитів є культурна дипломатія, яка являється достатньо вагомим напрямком державної політики і сприяє культурному, соціальному та економічному розвитку держави. До спільної взаємодії, завдячуючи поширенню інформації про країну через проведення мистецьких і культурних заходів, промоції культурної спадщини, згуртувались як державні діячі, так і представники громадськості. Адже тільки спільними зусиллями можливо більш вагомозаявити про Україну на міжнародній арені. Сучасна культурна дипломатія формує позитивний імідж держави, сприяє розвитку та подальшому зміцненню міждержавних відносин.

Наукове видання

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**“СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ФІНАНСІВ
ТА УПРАВЛІННЯ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ”**

10 листопада 2021 р.

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет інформаційних технологій та управління
Кафедра фінансів та економіки
Кафедра управління

e-mail: conference.kfe@kubg.edu.ua
ku.fitu@kubg.edu.ua